

GOBE ODRAŠČANJA

in se je
april vase

Nevenka Podgornik

štovana ga. Nevenka, sim za mnenje o svojem 15-letnem sinu. Kmalu bo konec šole, večina govih sošolcev ima že zaključene ocene in načrtujejo počitnice. Sin, ki il za šolo vedno marljiv, je v zadnjem letu zelo popustil. Z možem sva podbujala, naj se v zadnjem razredu devetletke potruži, da bo imel uspeh in se vpisal na gimnazijo, on pa pravi, da šola zanj ni več velika r. Šlo je tako daleč, da je pri dveh predmetih komaj spravil skupaj za itivno. Opažava, da se vedno bolj zapira vase, z več prijatelji je izgubil i, pravi, da komaj čaka konec pouka. Ko pride domov, vse popoldne živi pred računalnikom, igra igrice, uporablja facebook, sploh mi ni o, kaj vse s tem počne. Sprašujem vas, kaj naj z njim naredim. Vedno i bila do njega razumevajoča, vedno je dobil, kar si je želel, letos noče letni koloniji niti slišati. Prosim, svetujte mi, kako naj mu pomagam.

Karmen iz Celja

poštovana gospa Karmen, hvala za poslano vprašanje, ki je aktualno in ponuja možnost odgovora za številne starše, ki ob koncu šolskega leta niso zadovoljni z otrokovim uspehom. Pričakovanja le šolske uspešnosti so pri starših povezana z dejstvom, da ra izobrazba omogoča dobro službo, ta pa dobro življenje, eveda tudi z njihovimi lastnimi aspiracijami, morda celo stracijami, vendar je to zgodb, za katero tokrat ni prostora. rda ob drugi priložnosti.

erjamem, da ste razočarani, ker so se vašemu sinu morda j nekatera vrata zaprla, glede na to, kako je naš šolski sistem novan, vendar mora kljub temu odgovornost za to prevzeti a. Naj bo to njegova izkušnja, kaj pomeni nositi posledice, lar naša ravnanja niso najbolj odgovorna. Absolutno je za tale razmere odgovoren sam, škoda le, ker se vam ni uspelo ovoriti o tem, kaj ga muči, kaj je povzročilo spremembe v njem letu. Cilji, ki si jih je postavil, niso nujno enaki vašim em in to je treba upoštevati. Vendar je pomembno, kaj želi ovimi vedenji doseči in ali morda potrebuje pomoč pri izbiri enj, ki ga bodo približevala zelenemu cilju.

ljegovo zapiranje vase in zatekanje v virtualni svet kaže na to, je v stiski, da se umika od vsega tistega, kar mu predstavlja stracijo. Vendar mora dobiti sporočilo, da to ni rešitev. Z no frustracijo se bo moral soočiti, drugače se bo stiska slabljala. Umik od prijateljev je pomemben signal, ki kaže, da življa frustracijo glede sprejetosti, pripadnosti, veljave, zabave eveda tudi svobode. Osamljenost se s pretirano uporabo unalnika in z omejevanjem pristnih odnosov lahko še bolj epi, kar seveda ne bi bilo dobro. Morda lahko sinu pomagate dporo in spodbudo pri vzpostavljanju in ohranjanju stnih odnosov. Pomembno je, da ohrani žive odnose in svoje nunikacije ne omeji na virtualna družabna omrežja.

oskusite se z njim pogovoriti o nezadovoljstvu, ki ga doživlja, o mogočih načinih, kako bi nastalo situacijo rešil. Pogovorite kako mu lahko pri tem pomagate. Vaša pomoč naj bo ejena na podporo in svetovanje, nikakor pa ne prevzemajte evanja nastalih zapletov. Lahko mu pomagate z vprašanji, s

Še malo ne dolgočasna zgodovina

Evropski projekt Do zavedanja, kako so dogodki v preteklosti in spomin nanje vplivali na to, kar smo danes

Zdaj se pa res bliža koncu – še malo in bo dokončan dokumentarni film dijakov 2. letnika kranjske gimnazije, ki z Mestno knjižnico Kranj uspešno sodelujejo pri evropskem projektu Sharing European Memories at School (SEM@S). Tema? Industrializacija Kranja. Morebiti se ne sliši zelo zanimivo, projekt, ki je vse šolsko leto potekal v več fazah, pa je pokazal ravno nasprotno: dijake, ki tega nimajo v učnem načrtu, je tema čisto prevzela in njihovo profesorico zgodovine prav tako.

JANA ZUPANČIČ

»Pouk zgodovine je žal precej podrejen maturi, za druge projekte je izredno malo časa,« je povedala kranjska profesorica zgodovine Patricija Veldin, ki vodi dijake 2. c razreda skozi projekt SEM@S, katerega cilj je raziskati načine vpeljevanja spomina v učenje zgodovine, kar naj bi pripomoglo k razumevanju zgodovinskih procesov in spodbudilo kritično razmišljanje o zgodovinskih dogodkih. »Industrializacijo Kranja smo si izbrali zato, ker smo ugotovili, da o tem pravzaprav ne vemo veliko, dejstvo pa je, da je bil Kranj v času med obema vojnama med najbolj industrijsko razvitimi mesti v tem delu Evrope.«

In so se lotili zadeve. Dijaki so si razdelili delo po skupinah. Prva se je zakopala v raziskovanje zgodovine Kranja ter odkrila številne dokumente, načrte, pogodbe, slikovno in pisno gradivo. Na pomoč so ji priskočili Mestna knjižnica Kranj, Gorenjski muzej, pa tudi Zgodovinski arhiv Ljubljana – enota za Gorenjsko, s čimer se je mozaik vedno bolj sestavljal v celoto in začel podajati odgovore, »zakaj in kje so Čehi postavljali svoje tekstilne tovarne, kako da je imel Kranj že takrat bolnišnico, banko, zakaj so nastajale velike stanovanj-

Med snemanjem intervjuja – Fantje (deklica za vse je skrbela za zadeve v ozadju) so brez težav uredili vse tehnične zadeve in se lotili dela.

ske soseske Planina 1, 2 in 3, odkod fakulteta, gledališče in podobno«, je povedala Veldinova in pohvalila veliko prizadevnost dijakov, ki so svoje glavne ugotovitve predstavili tudi na plakatih in jih dali na ogled obiskovalcem kranjske knjižnice.

Z izsledki na teren

Njihovi izsledki so bili podlaga za delo druge skupine, ki je iz zbranega gradiva izluščila najzanimivejša in morebiti še ne povsem pojasnjena dejstva ter se po odgovore napotila k »primarnim« virom, svojim (starim) staršem, ki so spremembe, povezane z industrializacijo, predstavili z osebnega vidika. »Tukaj se je pokazalo,

kako lahko zgodovina oz. (osebna) preteklost pritegne še tako mladega človeka, kakšen doslej skrit podatek pa je presenetil celo mene,« je priznala energična profesorica. Delo »raziskovalcev« in »novinarjev na terenu« so nato združili, ovrednotili rezultate ter se osredotočili na ključne točke industrijskega razvoja gorenjske prestolnice skupaj z izborom najbolj v spominu in dejstvih podkovanih sogovornikov.

S tem se je začela tretja, morebiti za dijake najbolj zanimiva faza projekta; pet jih je namreč na voljo dobilo pravi multimedijski studio in učne ure pod vodstvom strokovnjaka za kamero, scenaristiko in multimedijsko tehniko Domna Dolenc, s

FOTO ARHIV MESTNE KNJIŽNICE KRANJ

ciljem ustvariti kratek dokumentarni film. »Začeli smo s tehniko kamere, nato prešli na ustvarjalni del: kako zgodbo zastaviš, poveš, predstaviš,« je pojasnil Dolenc, ki si je pri poučevanju pomagal z dokumentarnimi in celo hollywoodskimi filmi. »Film Terminator 2 je na primer učbeniški primer dobrega scenarija,« je pojasnil. Dijaki so tako združevali prijetno s koristnim, svoje znanje pa zelo učinkovito uporabili na terenu – med snemanjem intervjujev. Film je zdaj že v postprodukciji, v kranjski knjižnici ga bodo širši javnosti pokazali septembra v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine.

Družba, igra in –

Z otroki v hribe Starši naj prilagajajo da jim na poti ne bo dolgčas

Ko gremo v hribe z otroki, se posvetimo njim, svoje ambicije pustimo v ozadju, poudarja Mateja Peršolja, vodnica Planinske zveze Slovenije (PZS) in mentorica planinske skupine na osnovni šoli. V otrocih, ki se morajo v hribih vselej prilagajati željam svojih staršev, se utegne sčasoma poroditi odpor do njih in se bodo tudi pozneje, kot odrasli, le stežka odpravili vanje ...

MATEJA GRUDEN, besedilo
BORUT PERŠOLJA, fotografije

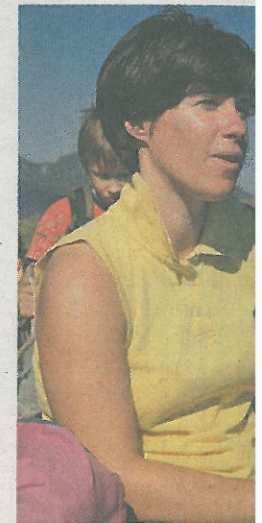
Med odraslimi, ki nočejo zahajati v hribe, je veliko takšnih, ki so se jim, kakor povedo sami, »hribi zamerili v otroštvu«. Mateja Peršolja, sicer učiteljica na osnovni šoli Preserje pri Radomljah in mama dveh otrok, pojasnjuje: »Mislim, da je za to krivo predvsem neupoštevanje želja in zmožnosti otrok. Otroci, recimo, radi hodijo v družbi, zato ni odveč, če pomislimo, kdo bo šel z nami. To je še zlasti pomembno, ko so v puberteti, a tudi, ko so mlajši.«

Drugo, na kar opozori sogovornica, je izbiranje ciljev za otroke. Njihovo zahtevnost je treba stopnjevati, »od malega k velikemu, od bližnjega k daljnemu.«

Izjemno pomembno je tudi izbirati poti z zanimivostmi. Če jih ne opazijo sami, jih je treba opozoriti nanje. »Pa da nas obišče kak škratek! A na to je treba pomisliti in se pripraviti še pred izletom, prebrati kaj o krajih, kamor gremo, kakšno pripovedko ... Literature za to je dovolj, precej informacij je na internetu. Takšni izleti ostanejo otrokom v spominu kot pravljici in komaj čakajo, da jih ponovijo!« Zato, poudarja Mateja, naj cilj ne bo vrh, ampak pot, na kateri bomo kaj videli, takšna z razlogi za igro. »Pravzaprav vam bodo vsi otroci, ne glede na starost, na vprašanje, kaj jim je v hribih najbolj všeč, odgovorili: malica!« se smeje. »Zato mora biti zanjo namenjenega veliko časa, pa za počitek in igro.«

Ključno: v naravo

Odprave v hribe oziroma gore z otroki je treba primerno stopnjevati. »Če začnemo pri treh letih, ko otrok že samostojno hodi, pa do šestega leta ... Izleti naj bodo kratki, od ure do dveh, na okoliške hribe. Sicer ni nujno, da

Mateja Peršolja

gremo na hrib, da otroki daj naložimo vzpon. Lah bližnji travnik, v gozd; v bistveno je, da hodimo, otroke, stare od šest do d primerni izleti, dolgi dva z minimalno višinsko razmetrov. Deset- do 12-let premagajo višinsko raz 800 metrov ter hodijo i Stari od 12 do 15 let: šes hoje, 1000 do 1200 me razlike. Pri tem pa je tre še druge dejavnike, pred ko smo, starši in otroci, ž

Za ciciba
in mlade pla
mk.pzs.si/n

be. Če imamo 13 let stare seveda ne moremo peljati turo, če pred tem še ni b takšnih primerih vedn s stopnjo nižje. Hribi m otrokom. Poleg tega je t vati zahtevnost in pozna so otroci še majhni, je na ročljivo, da starši pot že tako najboljše vedo, kaj m pokazali na njej.« Na zah teh pa lahko opozorijo n potrebna večja previdno: Vzpon naj bo vedno kakor sestop; ta naj bo neizpostavljen, nadaljuje primer, če so noge že r proti koncu ture; tako ob padcu ne bo hujših posled je najbolje že vnaprej p tevnost ture in izbrati tal

Uredite priročni ekološki otok

Ločevanje v naravi Zlasti pomembno je, da na pikniku ločujemo biorazgradljive odpadke

Približuje se poletje. ko veli-

papir. Odvisno seveda od vrste od-

aluminijasta folija, pločevinke, pla-

papir in karton pa v vrečko za pa-